

Формуляр за ЧАСТИЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция: Висш съдебен съвет на Република България	Нормативен акт: Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели (ДВ, бр. 81 от 2017 г.)
За включване в законодателна програма на Висшия съдебен съвет: 2022 г.	Дата: .....
Контакт за въпроси:	Телефон: .....

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които оправдават нормативната промяна.

Проблем 1 „Необходимост от ангажиране на обществото и осигуряване на реално обществено участие в правораздаването“

Повишаване на доверието към съдебната власт чрез осигуряване на обществено участие и прозрачност е ключово за подобряване на качеството и ускоряване на правораздаването и модернизиране на съдебната система, което е заложено като цел на Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“ на ОПДУ 2014-2020. Усъвършенстването на института на съдебните заседатели е заложено и в Специфична цел 2 - Осигуряване на реално обществено участие в правораздаването чрез института на съдебните заседатели в Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и в Пътната карта за изпълнението ѝ. За постигане на поставените в стратегическите документи цели и ангажиране на обществеността с оглед осигуряване на реално обществено участие е необходимо преодоляването на проблеми, свързани с:

1.1. Недостиг на кандидати за съдебни заседатели, което засяга правораздавателната дейност и създава опасност от невъзможност да се разглеждат наказателни дела

Проблемът е особено осезаем в по-малките общини, които са изправени пред затруднения да изберат съдебни заседатели както за районния, така и за окръжния съд. Все по-често се наблюдава удължаване на сроковете за приемане на документи и организиране на повторен прием с цел осигуряване на необходимия брой съдебни заседатели. Липсата на кандидати за съдебни заседатели е от такъв мащаб, че намалява в значителна степен възможностите за нормално и ефективно осъществяване на правораздавателната дейност по съответните видове дела във все по-голям брой съдилища в страната. Причините за недостиг на съдебни заседатели имат комплексен характер и се дължат на фактори от демографско, икономическо, социално и законодателно естество, за преодоляването на които са необходими промени в действащата нормативна уредба.

Нужно е създаването на механизми, които, от една страна, да подпомогнат и насърчат кандидатите за съдебни заседатели, а от друга да премахнат ненужните ограничения при изпълнение на функциите им. Демографската криза и променящите се обществени отношения изискват създаването на гъвкава нормативна регламентация, която да подсигури нормалното функциониране на правораздавателната дейност в страната. В този смисъл, част от мерките следва да бъдат насочени към отпадане на ограничението за броя заседателни дни в рамките на една календарна година и регламентиране на възможност за командироване на съдебните заседатели при ясно определени за това условия.

Акцент следва да се постави и върху популяризирането на института на съдебните заседатели

сред трудово активното население на страната. Привличането на повече кандидати е пряко обвързано с подобряване на финансовите условия, при които съдебните заседатели изпълняват своите функции. Във ВСС има постъпили редица сигнали за проблеми по отношение заплащането на възнагражденията на съдебните заседатели, както за участие в съдебни заседания, така и за извършване на други дейности, за които не се съставя протокол. Предвид това е необходимо ясно и точно регламентиране на изпълняваните от съдебните заседатели дейности, за извършването на които се дължи възнаграждение.

С цел уеднаквяване на практиките на отделните съдилища във връзка с възстановяване на направените от страна на съдебните заседатели разходи се идентифицира необходимост и от прецизиране и доразвиване на нормативната уредба по отношение на допустимите разходи, които подлежат на възстановяване, както и редът по който следва да стане това.

Необходимо е и опростяване на процедурата по кандидатстване и отпадане на излишни административни тежести с цел максимално облекчаване на кандидатите в подготовката на документите за кандидатстване, както и създаването на унифициран образец на заявление за кандидатстване, който да се използва от общинските съвети в страната.

Липсата на самочувствие за познания в областта също действа възлиращо по отношение на тези кандидати, които не са изпълнявали функциите на съдебен заседател. Практиката показва, че понастоящем подготовката на съдебните заседатели се свежда до кратки инструкции относно правилата за работа и задълженията им. В тази връзка се идентифицира необходимост от прецизиране и доразвиване на текстовете, регламентиращи обучението на съдебните заседатели. Следва да бъде уредено съдържанието на въвеждащото обучение, което да е насочено към опознаване на материала и усвояване на спецификата на ролята на съдебния заседател в рамките на съдебния процес. Повишаването на квалификацията на съдебните заседатели и необходимостта от получаване на допълнителни знания в сферата е основание за последващи обучения, провеждани в рамките на изпълнение на мандата на съдебните заседатели.

1.2. Недостатъчна ефективност на провежданата от общините процедура за подбор на съдебни заседатели и осигуряване на реално обществено участие в правораздаването

Провежданата към момента процедура по избор на съдебни заседатели от страна на общинските съвети не е достатъчно ефективна и не осигурява реално обществено участие на гражданите в правораздавателната дейност. Налице са пропуски в нормативната уредба, които са предпоставка за толериране на определени кандидати и пораждане на съмнения в обективността на подбора. На фона все по-намаляващия брой кандидати за съдебни заседатели са получени сигнали за случаи на отхвърлени кандидатури поради некоректно попълнени документи или липса на предоставени такива без да е дадена възможност на лицата да отстрани допуснатите пропуски. Необходимо е прецизиране и доразвиване на нормативната уредба, с цел гарантиране на безпристрастността при избора на съдебни заседатели от страна на общинските съвети. В тази връзка следва да бъде запълнена празнотата, която съществува в момента по отношение на целта на изслушването на съдебните заседатели от страна на общинските съвети и въвеждането на обективни критерии за оценка на кандидатите при провеждането му.

В допълнение, към момента липсва систематизирана информация, която да обединява на едно място всички действащи съдебни заседатели на територията на страната. За преодоляване на проблема, Дейност 2 от проект № BG05SFOP001-3.007-0001 „Осигуряване на реално обществено участие в правораздаването чрез института на съдебните заседатели“ по Административен договор № BG05SFOP001-3.007-0001-C01/16.04.2021 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“ предвижда разработване и внедряване на Електронен регистър на съдебните заседатели в България, който ще осигури възможност за:

- публичност и достъпност на регистъра за гражданите и обществото и
- проследяване на профилът на всеки съдебен заседател.

Предвид това, създаването на Електронен регистър на съдебните заседатели следва да намери нормативно отражение и в разпоредбите на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели.

Проблем 2 „Необходимост от актуализация на етичните принципи и правила за поведение на съдебните заседатели“

Етичните принципи и правила за поведение следва да бъдат разглеждани като мярка свързана с подобряване имиджа на съдебните заседатели и повишаване на общественото доверие към съдебната власт. С оглед на това те трябва да бъдат ясни и разбираеми, изпълнени с конкретно съдържание, така че да могат да бъдат реално спазвани и разбира се, изцяло съобразени със спецификите на фигурата и ролята на съдебния заседател в правораздавателния процес.

Необходимостта от създаване на комплексни и съвременни етични правила поражда нужда от тяхното прецизиране в насока по-голяма яснота и конкретика, както и изчистване от излишни повторения.

Издигането на престижа на съдебната власт изисква отговорно отношение от страна на съдебните заседатели при изпълнение на служебните, обществените и гражданските им задължения. За да се гарантира спазването на нормативно определените етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели е необходимо въвеждане на санкции при тяхното нарушаване.

Проблем 3 „Невъзможност за идентифициране наличието или липсата на конфликт на интереси при изпълняване на функциите на съдебните заседатели“

Към настоящия момент нормативната уредба не предвижда съдебните заседатели да декларират изрично липсата на конфликт на интереси по делата, в които участват. Правилата за предотвратяване и установяване (проверка за наличието) на конфликт на интереси, закрепени в Закона за съдебната власт, касаят единствено съдиите, прокурорите и следователите.

Съдебните заседатели не попадат и в обхвата на приложното поле на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, тъй като не са сред изрично посочените в чл. 6 лица (в т. 7 на чл. 6 са посочени: председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор, техните заместници, административните ръководители на органите на съдебната власт и техните заместници, членовете на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите и следователите). Наред с това, съгласно текста на чл. 6, ал. 2 от закона подаването и проверката на декларациите за имущество и проверката за конфликт на интереси на съди, прокурори и следователи, в т. ч. на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, главния прокурор, административните ръководители на органите на съдебната власт и на техните заместници, се извършват при условията и по реда на Закона за съдебната власт. Правилата за конфликт на интереси в този закон намират приложение, доколкото Законът за съдебната власт не предвижда друго.

Макар и не изрично изведен, принципът за недопускане на конфликт на интереси при изпълнение на функциите е имплицитно заложен в принципите за „независимост“ и „безпристрастност“ от етичните принципи и правила за поведение на съдебните заседатели.

Недопускането на конфликт на интереси спрямо съдебните заседатели, е закрепено и в основанията и правилата за отвеждане на съдиите и съдебните заседатели по НПК. Съгласно чл. 31 във вр. с чл. 29, ал. 1 от НПК съдебните заседатели са длъжни сами да си направят отвод, когато е налице някое от следните обстоятелства (наличието на които несъмнено би довело до конфликт на интереси):

1. когато съдебният заседател е участвал в състава на съда, постановил:

а) присъда или решение в първата, въззвината или касационната инстанция, или при възобновяване на наказателното дело;

- б) определение, с което се одобрява споразумение за решаване на делото;
  - в) определение, с което се прекратява наказателното производство;
2. когато съдебният заседател е извършвал разследване по делото;
  3. когато съдебният заседател е бил прокурор по делото;
  4. когато съдебният заседател е бил обвиняем, настойник или попечител на обвиняемия, защитник или повереник по делото;
  5. когато съдебният заседател е бил или може да встъпи в наказателното производство като частен обвинител, частен тъжител, гражданска ищеща или гражданска ответник;
  6. когато съдебният заседател е бил свидетел, поемно лице, вещо лице, преводач, преводач на български жестов език или специалист - технически помощник по делото;
  7. когато съдебният заседател е съпруг или близък роднин на някое от лицата, посочени в предходните точки от 1 до 6;
  8. когато съдебният заседател е съпруг или близък роднин на друг член от състава на съда.

Освен така изброените конкретни хипотези, в ал. 2 на чл. 29 от НПК е закрепено и общото правило, че не може да участва в състава на съда съдебен заседател, който поради други обстоятелства може да се счита предубеден или заинтересован пряко или косвено от изхода на делото.

Въпреки наличието на задължение за недопускане на конфликт на интереси при изпълнение на функциите на съдебните заседатели, се наблюдава нарастващ брой сигнали за конфликт на интереси. За преодоляване на този проблем и с оглед ролята на съдебния заседател като част от състава на съда е необходимо регламентиране на задължение за съдебните заседатели да подават декларация за наличие или липса на конфликт на интереси. Съдържанието на тази декларация обаче не следва да е насочено към имущественото състояние на съдебния заседател, а към информация за връзки с физически или юридически лица, които биха поставили под съмнение безпристрастността на съдебния заседател в съдебното производство. В този смисъл, макар наличието, съответно липсата на конфликт на интереси да е от значение за всяко едно дело, за да не се създава излишна административна тежест, както и предвид действието на института на отвода, следва да бъде въведена периодичност за попълване на декларацията, като най-подходящо е това да става в началото и в края на мандата, както и при настъпила промяна в декларираните обстоятелства. С цел да се избегнат различните практики на съдилищата по отношение на формата и съдържанието на декларацията е необходимо унифицирането й чрез въвеждане на образец.

С оглед постигане на заложените в стратегическите документи цели за осигуряване на прозрачност и повишаване на доверието към съдебната власт, декларацията за наличие/липса на конфликт на интереси следва да бъде приложена като част от досието на съдебния заседател, достъп до която ще имат съдиите от съответния съд, в който лицето изпълнява функциите си на съдебен заседател.

1.2. Опишете какви са проблемите в приложението на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблем 1: Проблемите в приложението на съществуващото законодателство, които налагат необходимостта от изменения и допълнения в Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели са подробно описани в т.1.1. На първо място е необходимо цялостно прецизиране на текстовете с оглед променящите се обществени отношения, касаещи материята и осигуряване на тяхната логическа последователност. Нужна е промяна и в нормативната уредба, като, от една страна, следва да бъдат премахнати текстовете, с които се въвеждат излишни ограничения по отношение изпълнението на функциите на съдебните заседатели, а от друга страна, е необходимо прецизиране и доразвиване на разпоредбите свързани с процедурата по избор на съдебни

заседатели; техните възнаграждения и подлежащите на възстановяване разходи, извършени при изпълнение на функциите; обучението на съдебните заседатели и др.

Проблем 2: Проблемите в приложението на съществуващото законодателство, които налагат необходимостта от изменения и допълнения в Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели са подробно описани в т.1.1. Необходима е актуализация на регламентираните в Наредбата етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели, които следва адекватно да отразяват променящите се обществени отношения и нарастващите очаквания на граждани по правораздавателната дейност в страната.

Проблем 3: Проблемите в приложението на съществуващото законодателство, които налагат необходимостта от промени в Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели са подробно описани в т.1.1. Действащата нормативна рамка не съдържа разпоредби, регламентиращи задължение за съдебните заседатели да декларират наличието или липсата на конфликт на интереси.

Идентифицираните по-горе проблеми не могат да се решат в рамките на действащите правни норми, нито чрез промяна в организацията на работа или чрез въвеждане на нови технологични възможности, тъй като са необходими редакции в съответните разпоредби от Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели.

1.3. Посочете дали са изгответи последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Проблеми 1, 2 и 3: Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката.

2. Цели: Посочете целите, които си поставя нормативната промяна по конкретен и измерим начин и график за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Цел 1 „Привличане на обществото и осигуряване на реално обществено участие в правораздаването“

С постигането на тази цел ще се постигат следните под-цели:

1.1. Увеличаване на броя на кандидатите за съдебни заседатели;

1.2. Провеждане на прозрачна и ефективна процедура за избор на съдебни заседатели

Цел 2 „Ясни и актуални Етични принципи и правила за поведение на съдебните служители“

Цел 3 „Унифицирано деклариране на наличието/липсата на конфликт на интереси на съдебните заседатели“

Посочените цели съответстват на целта на Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“ на ОПДУ 2014-2020 за повишаване на качеството и ускоряване на правораздаването и модернизиране на съдебната система, както и за изпълнение на мерки 6.2.1 Прозрачност и обществено участие в избора на съдебни заседатели от общинските съвети. 6.2.2 Прозрачност на съдебните заседатели и гаранции срещу конфликт на интереси. 6.2.3 Дебат за възможностите за допълнително повишаване на общественото участие чрез института на съдебните заседатели от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната системна и Актуализираната пътна карта за изпълнението й.

3. Идентифициране на заинтересованите страни: Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени

организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

1. Висш съдебен съвет - като административен и кадрови орган на съдебната власт;
2. Министерство на правосъдието - като орган на изпълнителната власт с конституционно възложени функции по отношение на съдебната власт и особено във връзка с подготовката на изменения в законодателството;
3. Национален институт на правосъдието – като орган, който провежда обучениета на съдебните заседатели;
4. Общинските съвети – във връзка с провежданото на процедурата по подбор на кандидати за съдебни заседатели от страна на общинските съвети – 265 бр.;
5. Административни ръководители – общо 152 бр.:
  - Апелативни съдилища – 5 бр.;
  - Окръжни съдилища – 28 бр.;
  - Районни съдилища – 113 бр.;
  - Военни съдилища – 4 бр.;
  - Специализирани съдилища – 2 бр.
6. Съдебни администратори или административни секретари, които организират провеждането на обучениета на съдебните заседатели – 152 бр.;
7. Съдиите и съдебните служители;
8. Съдебните заседатели;
9. Съюз на съдебните заседатели в България;
10. Неограничен брой физически лица.

4. Варианти на действие: Идентифицирайте основните регуляторни и нерегуляторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително и варианта „без намеса“

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без намеса“:

Вариантът „Без намеса“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем. С приемането на този вариант за действие, констатираният проблем ще продължи да съществува. Ще бъде стопирана реформата в съдебната система що се отнася до осигуряването на реално обществено участие в правораздаването чрез института на съдебните заседатели. От една страна, непредприемането на действия ще окаже неблагоприятно въздействие върху имиджа на съдебната власт, предвид лисата на прозрачност и ясни критерии за оценка при провеждане на процедурата за подбор на съдебни заседатели от страна на общинските съвети. Това ще рефлектира и върху броя на кандидатите за съдебни заседатели, което допълнително ще задълбочи проблема. От друга страна, непредприемането на действия ще демотивира още повече гражданите в намерението им да кандидатстват и да бъдат избрани за съдебни заседатели, което ще създаде реална опасност за нормалното осъществяване на правораздавателната дейност по отношение разглеждането на определени наказателни дела.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се обезпечи осигуряването на реално обществено участие на гражданите в правораздавателната дейност“:

За осигуряване не реално обществено участие в правораздаването е необходимо да се ангажира

вниманието на гражданите с цел засилване на интереса към упражняване функциите на съдебен заседател. За да се постигне това е необходимо повишаване на общественото доверие в правораздавателната система чрез осигуряване на прозрачност и обективност в подбора на съдебни заседатели. Нуждата от обезпечаване нормалното функциониране на съдебната система изиска увеличаване на броя на кандидатите за съдебни заседатели, особено сред трудовоактивното население, което може да бъде постигнато чрез въвеждане на законодателни механизми, които да направят позицията по-привлекателна за младите хора. В тази връзка следва да се уточни, че основната част от промените следва да залегнат в Закона за съдебната власт, като основен нормативен акт, който урежда изискванията към кандидатите за съдебни заседатели и реда за провеждане на процедурата по избора им. Въпреки това, приемането на изменения и допълнения в Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели в голяма степен ще способства за осигуряване на реално обществено участие на гражданите в правораздавателната дейност, доколкото същата съдържа уредба на института на съдебните заседатели, техните права и задължения.

4.2. По проблем 2:

Вариант 1 „Без намеса“:

Вариантът „Без намеса“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем, който ще продължи да съществува. При този вариант на действие етичните принципи и правила на съдебните заседатели няма да бъдат актуализирани, така че да отговорят на изискванията на обществеността. В резултат, съдебните заседатели ще бъдат лишени от ясни и комплексни етични правила, отговарящи на съвременните очаквания на обществото по отношение на изпълнение на функциите на съдебен заседател, което ще окаже неблагоприятно въздействие и върху имиджа на съдебната власт.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се актуализират и осъвременят съществуващи етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели“:

Вариантът предвижда актуализиране на етичните принципи и правила за поведение на съдебните заседатели, с оглед постигане на тяхната разбираемост и логическа последователност, така че да могат да бъдат реално спазвани и съобразени със спецификите на фигурата на съдебния заседател. Към настоящия момент действат етични принципи и правила за поведение, при които липсва яснота, структурираност и прецизност в съдържанието.

4.3. По проблем 3:

Вариант 1 „Без намеса“:

Вариантът „Без намеса“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем, който ще продължи да съществува. При този вариант на действие няма да се осигури прозрачност по отношение на информация, която е от съществена важност и оказва пряко влияние върху правораздавателната дейност, предвид ролята на съдебния заседател в наказателния процес като част от състава на съда. Недекларирането на наличието или липсата на конфликт на интереси ще възпрепятства възможностите за проследимост на информацията, необходима за осигуряването на обективност, независимост и безпристрастност на съдебния процес.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се регламентира задължението на съдебните заседатели да декларират наличието или липсата на конфликт на интереси“:

Едни от основните принципи на наказателния процес са независимост и вземане на решения по вътрешно убеждение, което предполага обективност на участниците в процеса, в т.ч. на съдебните заседатели при изследване на всички обстоятелства по делото. Към настоящия момент

липсва конкретна норма, която да регламентира задължението на съдебните заседатели да декларират евентуалното наличие на родствени, икономически или политически връзки, които биха били основание за съмнение в обективността на преценката по отделни дела и по този начин да опорочат наказателния процес. Макар понастоящем да съществуват имплицитно заложени в нормативната уредба механизми за недопускане конфликт на интереси, практиката показва, че същите не са достатъчно ефективни. С приемането на този вариант ще бъде преодоляна празнотата в нормативната уредба, като бъде изрично регламентирано задължението на съдебните заседатели да декларират наличието или липсата на конфликт на интереси. Предвидено е декларацията да се подава по образец в началото и в края на мандата, както и при промяна в декларирани обстоятелства.

5. Разходи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи се очаква да бъдат второстепенни, и кои да са значителни.

Приемането на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели няма да доведе до разходване на допълнителни финансови средства. С направените в чл. 24 – 27 от Раздел VII Възнаграждение промени се цели прецизиране и доразвиване на разпоредбите по отношение на действащи и към момента практики в отделните съдилища, с оглед тяхното унифициране.

6. Ползи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Проблем 1:

Вариант 1 „Без намеса“: Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант по отношение на всички заинтересовани страни.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се обезпечи осигуряването на реално обществено участие на гражданите в правораздавателната дейност“:

Засилване на интереса по отношение упражняване функциите на съдебен заседател, което ще допринесе за осигуряване на необходимия брой съдебни заседатели, за да се гарантира нормалното функциониране на съдебната система по отношение на правораздаването по наказателни дела.

Получаване на необходимия набор от знания и умения, необходими за ефективното упражняване на функциите на съдебен заседател. Това ще повиши и самочувствието на съдебните заседатели с оглед ролята им в съдебния състав.

Издигане на престижа на съдебната власт чрез осигуряване на прозрачност и обективност в избора на съдебни заседатели.

Систематизиране на информацията за всеки съдебен заседател, което ще осигури възможност за достъпност и проследимост на профила.

Проблем 2:

Вариант 1 „Без намеса“: Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант по отношение

на всички заинтересовани страни.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се актуализират и осъвременят съществуващите етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели“:

Привеждане на етичните принципи и правила за поведение на съдебните заседатели във вид, който отговаря на очакванията на обществото към правораздавателните органи в страната, което се очаква да окаже благоприятно въздействие по отношение имиджа на съдебната власт, което непряко ще спомогне и за разрешаване на Проблем 1.

Създаването на ясно формулирани и изпълнени с конкретно съдържание етични принципи и правила за поведение, които са разбираеми и съобразени с ролята на съдебните заседатели в правораздавателния процес.

Проблем 3:

Вариант 1 „Без намеса“: Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант по отношение на всички заинтересовани страни.

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели, с които да се регламентира задължението на съдебните заседатели да декларират наличието или липсата на конфликт на интереси“:

Въвеждането на унифицирана декларация за наличието или липсата на конфликт на интереси, която да се попълва от съдебните заседатели при встъпване в длъжност, в края на мандата и при промяна в декларираните обстоятелства ще осигури нужната прозрачност и възможност за проследимост при възникване на ситуации, които могат да породят съмнение относно обективността на преценката в наказателния процес.

Същевременно с това, съдебните заседатели ще са ясно информирани, че в практиката си не бива да допускат наличието на конфликт на интереси, като са посочени ясно и точно конкретни обстоятелства/връзки, които при определени ситуации биха могли да доведат до съмнения за наличието на такъв. Предвижда се осигуряване на достъп на съдиите до досието на съдебния заседател, вкл. до декларацията за наличие/липса конфликт на интереси, с което на практика ще се осигури възможност за проследимост на посочените в декларацията обстоятелства за всяко конкретно дело.

7. Потенциални рискове: Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове

Не се идентифицират потенциални рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове. С измененията и допълненията на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели ще се осигури прозрачност и обществено участие, както в процедурата по избор на съдебни заседатели, така и при изпълнението на техните функции, вкл. гаранции срещу конфликт на интереси.

8. Административната тежест:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Доколкото част от промените са обвързани с предложения за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт се очаква намаляване на административната тежест по отношение на изискваните от кандидатите за съдебни заседатели документи, които подават в общинските съвети, осъществяващи процедурата по подбор.

9. Въздействие върху микро, малки и средни предприятия (МСП):

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

10. Проектът на нормативен акт изисква цялостна оценка на въздействието:

- Да
- Не

Проектът има за цел изменения и допълнения на съществуващата нормативна уредба по отношение на отделни разпоредби. В този смисъл не се изисква извършването на цялостна оценка на въздействието.

11. Обществени консултации: Обобщете най-важните въпроси за обществените консултации, посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Предложението за изменение и допълнение в Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели са обсъдени предварително със заинтересованите страни в рамките на изпълнение на Дейност 3 от обществена поръчка с предмет „Оценка на института на съдебните заседатели и изготвяне на предложения за усъвършенстването му“ по проект № BG05SFOP001-3.007-0001 „Осигуряване на реално обществено участие в правораздаването чрез института на съдебните заседатели“ по Административен договор № BG05SFOP001-3.007-0001-C01/16.04.2021 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“. В периода 06.12.2021 г. – 17.12.2021 г. са проведени обществени дискусии по отношение на предложението за усъвършенстване на института на съдебните заседатели. Направените предложения са публикувани на интернет страницата на Висшия съдебен съвет <http://www.vss.justice.bg/page/view/107722>. В рамките на предоставения 14 дневен срок постъпиха становища от заинтересованите страни (общински съвет, окръжни и районни съдилища, Съюз на съдебните заседатели в България, както и отделни съдебни заседатели), подробно описани в изготвения в резултат от дейността доклад, които становища са взети предвид при формулирането на предложението за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за съдебните заседатели.

В съответствие с изискванията на Закона за нормативните актове и Вътрешните правила за изработване на нормативни актове във Висшия съдебен съвет и оценка на въздействието им (приети с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по Протокол № 1/12.01.2017 г.) ще бъдат проведени обществени консултации, с цел получаване на отговор по следните въпроси:

1. Отговарят ли дефинираните в настоящата оценка на въздействието проблеми на действително съществуващите такива и необходими ли са нормативни промени за тяхното преодоляване?
2. С направените промени ще се осигури ли възможност за реално обществено участие на гражданите в правораздавателната дейност?
3. С направените промени ще се осигури ли прозрачност, обективност и проследимост, както по отношение на процедурата по избор на съдебни заседатели, така и при изпълнение на техните функции?
4. Актуализираните етични принципи и правила за поведение осигуряват ли необходимата разбираемост и комплексност, с оглед спецификите на фигурата и ролята на съдебния заседател в правораздавателния процес?
5. Направените в проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 2017 г. за

съдебните заседатели промени ще спомогнат ли за разрешаване на идентифицираните проблеми?

Проектът на Наредбата ще бъде публикуван на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, раздел „Обществени консултации“, за срок от 30 дни.

Административните ръководители на съдилищата ще бъдат уведомени за публикуването на проекта и за възможността да изразят становище по него. Проектът ще бъде внесен на заседание на Съдийската колегия, на което ще бъдат обсъдени постъпилите становища. Окончателният проект ще бъде предложен от Съдийската колегия за приемане от Пленума на Висшия съдебен съвет. Заседанията на колегиите и Пленума на Висшия съдебен съвет са публични и се излъчват онлайн на интернет страницата на Съвета. Пълните стенографски протоколи от заседания също се публично достъпни на интернет страницата на Висшия съдебен съвет. Справката за постъпилите становища и за тяхното отразяване ще бъде публикувана на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

12. Приемането на нормативния акт предвидено ли е в европейското законодателство?

- Да
 Не

13. Подпис на отговорното лице:

Име и длъжност:

Дата:

Подпись:

